

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felolvas szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

A szabadelvűpárt resolúciója.

* Lázás érdeklődés, feszült figyelem kísérte a szabadelvűpárt szerdai országos értekezletét. Időközben pedig a pártnak ezer és egy ellensége kárörvendve dugta össze fejét és az emberevő kannibálok vérengző kéjelgésével fenyegette a kést, melylyel megadja az országos közvéleménynek a gyűlölt ellenfélnek, — mert szerintük a szabadelvűpárt halálra volt ítélve és annak mulhatatlanul el kellett pusztulnia ebből az árnyékvilágból, melyben csakis a koalíció számára van hely. És akik a pártnak teljes felbomlását, széttűlését és szétszakadását jósolták meg, mint matematikai biztosítással bekövetkező tényt, azoknak szígyenkezve kell bevallaniuk, hogy politikai számítjuk ez egyszer alaposan cserbenhagyta és a felbomlás, a széttűlés és szétszakadás helyett ép ennek ellenkezője következett be, — a párt, melynek kompakt szervezetén néhány kirajzani kívánó seccsionista rést akart ütni, mint a hamvaiból feltámadt phönix csak szolidaritásból, összetartóbbá és szorosabbá tömörült és csoportosult szeretett vezérének személye körül.

Az a lelkes, szívből fakadó óváció, mely a szerdai országos konferencia Tiszta és István részére kiváltott, aki rendíthetetlen közsájként állott a mindenünnen feléje csapódó hullámenger zajgása középete és férfias elszántsággal tartotta kezében azt a zászlót, melyet megköpödni, megrugdosni és bemocskolni, mint az igazi hazafiasság kitérő szerepelt, — ez a meleg és szíves tüntetés a galádul megrágalmazott,

meggyanusított és megvádolt vezér iránt ime lényesen igazolta, hogy a szabadelvűpárt szíve és lélekkel csatlakozik azon irányelvekhez, melyeket a párt lelkes feje erős meggyőződésének törhetetlen szívósságával és éles elméjének ragyogó dialektikájával hirdet.

És valami jóleső, bizalomgerjesztő, meleg érzelmek markolt bele azoknak a szíveibe, kiket a szabadelvűpárt táborában a szerbe röpökdő hangzatos és csillogó jelszavak között a csüggedés, a kishitűség, az elkedvetlenedés és elernyedés mérélye lepte meg, amidőn tapasztalhatták, hogy azok a férfiak, kik az ő lelkiüktől lelkezett politikai hitvallásuk letéteményesei, nem tagadják meg kulfármódra a régi zászló megtépázott becsületét, nem alkudják el ledér elváltoztatással a választási küzdelem hevében fogadott princípiumokat, hanem bukásukban és legyőzetésükben is hiszik és vallják a szabadelvűpártnak hazafiás misszióját és állják őszintén és becsületesen azt a politikát, mely közel négy évtizeden át ez országot a fokozatos megzomosodás, a lépcsőzetes fejlődés és felvirágzás utjain előrevitte.

És valóban csak halálával adózhatunk annak a tizenhárom »hű hazafinak« kik még az országos értekezlet állásfoglalása előtt igyekeztek a szabadelvűpárt kötelékéből kiszabadulni, nemcsak kirajzásukért, melylyel minduntalan a párt egységes tömörülését és szerves sorakozását befolyásolták, hanem főleg azért, hogy kiválásuk révén az országos konferencia megtartására a lökést megadták és ugyan — nagyon akarattuk ellenére — megcsinálni segítették az országos demitit,

hogy a szabadelvűpárt szervezetében a hipokratesi arcz jelenségei mutatkoznának.

Igazán, egy következményeiben és kihatásaiban nem eléggé méltányolható szolgálattal tett ez a tizenhárom »hős és férfiú« az országnak, amidőn sorompóba szőlították az egész szabadelvűpártot és ezen szabadelvűpártnak immár meg nem bolygatott, élet-erős és életképes zöme egyhangú lelkesedéssel enuncziálta, hogy élni akar, élni fog és a nemzet egy jelentékeny része által reáruházott feladatot — a változott politikai viszonyok között is — a politikai higgadság és mérséklet jegyében, a régi közjogi alapon, teljesíteni kész.

És aligha csalódunk, midőn azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy a szabadelvűpártnak ezen új felesküvése a régi zászló alá, nem fog elhangzani kiáltó szóként a pusztában.

Bármennyire látszások is a koalíció leszögezve merev, intranzigens álláspontjára, bármennyire is el akarja hitetni, hogy alkalmi szövetezetét a november 18-iki esemény megsemmisítésében kimerült célján kívül a katonai kérdésnek nemzeti követelése forrasztja együvé, nem tartjuk általában kizártnak a kibontakozás ama módját, hogy éppen a szabadelvűpárt resolúciója következtében a koalíció kebelében képviselt 67-es elemek a mérsékletesebb és higgadtabb álláspontra fognak helyezkedni és a végeredményben nem fognak kitérni egy olyan koalíció elől, melynek a szabadelvűpárt adja meg a többségét.

A kibontakozás ezen módja volna ugya-

TÁRCSA.

Lélekrontók.

— A »Bajai Hirlap« tárcája. —

Írta: Biró Lajos.

A fiatal Kun megállott a terem közepén. Kissé fáradtan tekintett körül. Marit kereste. Ekkor egy barátja fogta karán.

— Öregem, monda, erősen udvarolsz a két Szevens lánynak. Úgyesen csimáló!

Kun nem szólt semmit. A másik vidáman folytatta:

— Szép lány mindakettő. Kár, hogy Marinak nincs semmije. Koldus, egészen koldus.

Kun meglepetve tekintett fel.

— Nem tudtad? Az apja elverte az egész vagyonukat. Rokoni jóindulattól viszik mindenhova Irénnel.

Fecsegett még egy kicsit, aztán tovább ment. Kun szédülve tekintett utána. A két unokatestvér közül neki Mari tetszett, ő Marit akarta. A másikkal azért foglalkozott, mert másképpen nem tudott volna Marinhoz jutni. A másikkal a szeméből is biztatás fénylött feléje, de neki a Mari szeme volt a kedves, a drága, az óhajta óhajtot.

Megdöbbenve és remegve nézett feléjük. A két lány most egymás mellett állott: Irén mérsékeltése és Mari lélek barnasága. Ebben a perczen érezt igazán, hogy neki Mari kellett, Mari és senki más.

A szívében lassan és halkán támadt a szerelem, csendesen, óvatosan, lágyan és puhán. Csak látni kívánta; csak a mosolygása után vágyódott, csak a hangját akarta hallani. A lány lassan és halkán vonult be a gondolkodásába és az álmaiba. Ha az asztalhozült le és ha az utcán járt, az a gondolat suttogott elméjében, milyen szép volna vele ülni, milyen édes volna vele járni. Ha lelektüd, rá kellett gondolnia és az álmai vele foglalkoztak. Lassan bimbózott a szerelme és szelid kábulat, egy márnornak

az illatos, ködös kezdete volt: rá gondolni. Ezt mondta magában:

— El fogom venni feleségül.

Nem lehetett benne kétsége, hogy a lányt csak kérnie kell, hogy a lány szerje. Egy szó sem esett közöttük szerelméről és házasságról, de bizonyos eszt kihívón, merészen, néha márnornas színporkázott az óvébe, de mindig megnyugtatta magát:

— En nem tehettek róla.

Választásról az ő szíve szerint szó sem lehetett. Irén egyszerűen nem kellett neki. Marit minden gondolata kívánta. De most részterve és rettegve tekintett feléjük. A vagyonukra sohasem gondolt; csendes szerelme ennek a gondatlanságnak a talaján bimbózott ki öntudatlanul. Hát szegény?

Kétségbeesve nézett rá. Szép ez a lány, szép és neki drága. De mi lesz a jövővel. Ügyvédi irodájára gondolt, amelyből a városban, a hol új ember volt, alig tudott megélni, adósságaira, a melyek egyre kellemetlenkedtek neki és apjára, a ki tőle várta, hogy a kis föld súlyos terheit lefektizze. Összeszította az ajkát és a tehetetlen düh csikorgott a fogai között.

Miért szegylete mindig a kérdészködést a lányról? Miért nem tudott meg mindent? Miért engedte, hogy hideg okossága mellé belopódzson ez a csendes, kezdődő szerelme.

A jövőre gondolt. Vidámnak, sugarasnak, gondatlannak képzelte tegnap. Oh, milyen volna pedig: nyomorúságokkal, szegyenletes gondokkal és rít zavarokkal teli. Hogyan állanak egy mással szemben: a ragyogó lány meg ő...

Képtelenség. Biztos és munkás előre törését nem akaszthatja meg ilyen ostobasággal. Teljesen tisztában volt vele, hogy a leányt nem veszi feleségül.

Ah, hiszen meg sem kérte, hiszen egy szerelmes szót sem szólt neki. Hiszen a jövőnek csillogó képe tegnap és rít szegénysége ma csak az ő lelkében élt. A szerelme nem is volt még igazi szerelme, csak a kezdődése, a bimbózása egy nagy szerelmenek. De ennek a kezdődésnek is vége volt már. Esze sokkal világosabban mutatott meg minden fájdalmas részletet a jövőből, semhogy a jövőt dédel-

gető érzése tovább is élhetett volna. Megfontolása sokkal súlyosabb és élesebb volt, semhogy kezdődő szerelme kibirta volna.

Könnyű bánattal, de nyugodtan tekintett a lányra. Most már idegennek taláta. Végzett vele. Most akár a másikkal kezdheti a dolgot.

Ugy érezte, hogy ebben a perczen gyilkosságot követett el. A szíve lágy és édes vágyódása többé nem fog feláradni, ebben bizonyos volt. Meggondolása, hideg esze, biztos érvei megélték, megfojtották, letipották, kitepték. Nem szerelmes fájdalom, nem boldogtalan szerelm volt az, a mit érzett. A lány szereti őt. Csak kélnie kellene, csak szólnia kellene. De a szerelm tavaszi bimbózásának lelkében vége volt. Nem a reménytelenség fájt hát. Fájt a hiány, fájt, hogy már nem szeret, hogy nem fog kélni. Fájt a gyilkosság, amelyet elkövetett, az üreség, amely lelkében támadt. Fájt a megfontolt, nyugodt, kegyetlen gyilkosság: elmaradása a pompázó kinyúlásnak, a tüzés márnornak és a csendes örömknek, a lány, puha összesimulásnak, a szótalan boldog együttélévnek, amelytől hitványul megfosztotta a lányt.

A fehér selyemruhák és a frakkok tömegében gyilkos gaznak érezte magát, lelketlen lélekpusztító. A bün tudattal éezte az arczán és zavartan, szígyenkezve és rettegve tekintett szét. De senki nem mutatott utjára. És a mint a házas embereket, a vidám arczokat nézte, látta, hogy büne közös az egész selyemruhás sörporedékével, amely a természet megtöltötte. Látta és tudta, hogy a lélek pusztító, a természet megcsufoló zajongának körülötte. Mások történetit jutottak az eszébe, csillogó lányokat látott és erős férfiakat, akik nem szígyenkeztek, holott mindenki tudta róluk, hogy saját lelküket és más lelküket megélték. Megértette, hogy lelke dübörgése megcsalta és esete égvénen közönséges eszt. Nem zug a világ, csak az ő lelke zug. De az az érzése támadt, hogy gyilkosok között van. Becstelen gazok vannak körülötte. Mély megvetéssel pillantott rajtuk végig, utálta és lenézte őket.

És elindult a gazdag lány felé.

nis azon természetes és racionális evolúció, amelyen a jelenleg össze-vissza zagyvált pártárványlatoknak keresztül kell mennök, ha az általuk vallott közjogi princípiumok szerint akarnak elhelyezkedni, mert az kétségtelen, hogy egy olyan szövetezést, melyben a 48-as és 67-es közjogi alap tarka össze-visszaságban található fel, erőltetett és hajánál fogva előrerántott és kétségtelen az is, hogy idővel egyik vagy másik alap kiválni vagy tulsúlyra törekedni lesz kénytelen. A jövőnek politikai kialakulásában ugyanis a 48 és a 67 fognak egymással bírokra kelni és mielőtt e nagy mérkőzés megkezdődne, a különböző pártoknak színt kell vallaniok, hogy ezen vagy amon közjogi alapelvezhez akarnak-e csatlakozni.

Ha semmi egyéb, de bizonyára azon forró óhaj, mely e haza minden hü fiának kebelében él, hogy elévlegre elháritassék e sokat szenvedett országról az a mérhetetlen csapás, melyet a könnyelműen felidézett válság reá zudított, meg fogja indítani a pártoknak közjogi alap és hitvallás szerint való elhelyezkedését és egy tábortba fogja szóli-tani azokat, kik, ha leküzdeni akarnák a személyes ellen- és rokonszenvet, már rég egyesültek volna a nemzetnek ezen áldatlan állapotból való kivezetésére.

Addig is azonban, míg az idő és események e természetes fejlődési folyamatot megsejteli, a szabadelvűpárt tömören és egységesen kintart zászlaja alatt!

Politikai hírek.

A szabadelvűpárt állásfoglalása. Az országos szabadelvűpárt nagy értekezlete f. hó 23-án délután ment vége a szabadelvű pártkörben a pártbívek élénk érdeklődése mellett.

Podmaniczky Frigyes báró megnyitván az értekezletet, jelentette, hogy hatón kimentették távolladásukat, a párttagok pedig nagy számmal gyűltek egybe. Podmaniczky báró elmondotta azután az értekezlet ismert előzményeit, majd fölolvastatja Nagy Ferencz és tíz társának mai napon hozzá érkezett levelét, melyben bejelentik a pártból való kilépésüket. A kilépettek Nagy Ferencz, Szavák Imre, Semsy Boldizsár, Kabdebó Gergely, Justh Ferencz, Csepreghy István, Révay Simon báró, Raisz Aladár, Wenckheim István gróf, Apáthy Péter és Radisch Jenő, kikhez utóbb csatlakoztak még Miklós Odón, aki az értekezleten megjelent és Morzányi Károly.

Az elnöki megnyitó után *Désy Géza* dr. kért szót. A huszonhármask legutóbbi értekezletén — így szolt — a hirlapi közlések szerint, *Miklós Odón*

megvédolta *Tisza* István grófot, hogy ragaszkodik a pártvezérséghez. Ezen állítást határozottan visszautasította és felszólítja Miklós Odónt, nyilatkozzék, való-e a hirlapok közlése?

Miklós Odón kijelenti, hogy nem fektet súlyt, azokra a hirlapi közleményekre, azért azokat nem is zafolta meg. Bejelent, hogy kilép a pártból, de azért egyik pártához sem csatlakozik. Végül kijelenti, hogy *Tisza* István gróf személye iránt a legnagyobb tisztelettel viselkedik.

Kubinyi Géza közbeszól, hogy aki nem párttag, hagyja el a szabadelvűpárt értekezletét, mire Miklós Odón távozott.

Dániel Ernő báró erre hosszasan indokolta határozati javaslatát.

Dániel után *Tisza* István gróf emelt szót, kit az egybegyűlt párttagok lelkes oviációban részesítettek. *Tisza* meglepetésének ad kifejezést, hogy azok, akik az értekezletet indítványozták és annak összehívását a pártelnöknel szorgalmazták, kilépnek a pártból és így csak azok maradtak együtt, akik a párt zászlaját porba hullani nem engedik. *Tisza* szerint lehelyesebb, hogy a párt elveitől hiven folytassa tovább is a harcot és álláspontján megmaradva, várja meg a viszonyok fejlődését, mert ha a pártban bomlás állana elő, ez csak elesztene a koalíció bátorságát, míg a párt együttmaradása és magartatása mérsékelt politikára fogja a koalíciót késétetni.

Lután *Isschütz Győző* előterjesztette határozati javaslatát, mire *Sándor Pál*, majd *Khuon-Hédervári* Károly gróf beszéltek lelkesen és lelkesítően, végül pedig újra *Tisza* emelkedett szolásra.

Végredményben a párt elfogadja *Dániel* javaslatát, amelyben a párt kijelenti, hogy *együtt marad, az eddigi alapon kitart, de készen nyilatkozik arra, hogy ha a 67-es alapon levő összes frakciónak egyesülnek, akkor ok is, külön partallásnak feldolgozásával, részt vesznek az új part alakításában.*

Politikai mozgalmak a bajai járásban. A szomszédos *Dávodról* (Dautova) írja tudósítók, hogy ott mult vasárnap *Gilányi* János budapesti tanár előadást tartott a függetlenségi párti eszméről, kevésbé hallgatóság érdeklődése mellett. Az összejövetelen *Bátmonostor* és *Baracska* községeknél egy kis számú küldöttsége is képviseltette magát, *Zomborból* pedig dr. *Baloghy* Ernő, a szak nemrég még *Tisza*-párti lapszerkesztő és dr. *Focmannos* József hirdettek 48-as eszméket. A »szónokok« bízalmat szavaztak a koalíciónak és távirati üdvözlötet küldöttek az ellenléki szövetezést vezéreinek. Ma, f. hó 27-én, Kegöczen, Bácsvasuton, Garán és Csátalján ismétlik meg a mult heti szervezkedési akciót. Az egész mozgalom nem egyéb a napokban egyesült megyei ellenlék agitációjánál.

Szakadás a bácsmegeyi függetlenségi pártban. Görögütényen és üdvölvesek közepette alakult meg csak a napokban *Zomborbán* a megyei függetlenségi párt és zengedeztek nagy örömdalokat ott is, mint mostanában legutóbb helyütt — a szabadelvűpártunk világgá kürtölt állítólagos bomlásához. És ime, alig pár napra a függetlenségi párt testvéri ölelkése után, már beittott a szakadás a szövetezettek sorába.

A szesziséről zombori tudósítók ezeket írja:

szoba felállításra igazolta a vegyvizsgálat eredményét. A meglepő gyógyulások híre aztán csakhamar szárnnya kelt az egész országban úgy, hogy rövid időközben egyre szaporítani kellett a fürdőhelyiségeket, melyek ma 44 fürdő-szobából és nagy közösfürdőből állanak. 1866-ban *Zsigmond* Vilmos szaktudós rendezte a források helyváltozásának bajait és egyttal egy hatalmas árteki kutat nyitott a telepen, melyet 1887-ben egy másodikkal túrasa követett. A víz pontos megvizsgálását dr. *Thán* Károly egyetemi tanár 1868-ban végezte. E szerint *Harkány* gyógyvíze a kéntörross hévvelékekhez tartozik.

A két árteki kut bőven ellátja a fürdőtelepet gyógyvízzel. A víz hőfoka 63 C. A 24 óránként mintegy 50 ezer hektoliternyi szolgáltató kutak vizének egy részét vascsöveken vezetik a fürdőszobákba, a többi felhasználatlanul, patakékné folyik a *Drávába*.

A harkányi hévforrás gyógyhatását a víz hőfoka, kéntartalma, gáz- és gőzalkatrészei képezik. De a forrás iszapjában is győgyerő rejlik. Ezeknél fogva az itteni fürdőt különféle csizos, közsvényes bántalmaknál, asthmánál sat, de főleg a reumánál ajánlják buzogn az orvosok. A harkányi gyógymód fürdőzés és ivókúra, belélegzés és iszap borogatásból áll.

Nekem — hála Istennek — ezek egyikére sem lévén szükségem, ráertem a *Harkányban* töltött napot a fürdőtelep berendezésének, szórakozó helyeinek és 46 holdas remek parkjának megtekintésére fordítani.

A fürdő-intézet két részből, a felső és alsó fürdőből áll. A felsőben 24 fehér márványkádás, az alsóban pedig 20 horgonykádall ellátott tágas, világos fürdőszoba van. Ezekben kívül van az 50 öltözővel bíró u. n. teljes fürdő, mely férfiak és nők számára elkülönített, 2000 hektoliternyi irtartalmú medenczét képez.

Tágas szálloda emelkedik a fürdők közelében,

A csak pár nap előtt megalakult bácsmegeyi függetlenségi pártban máris szakadás észlelhető. *Markovity Lajos*, a párt egyik vezérére bejelentette a pártból való kilépését és ezt egy élős hangú, nyílt levélben tudatta a párttal. Ebből kifolyólag *Markovity* meghívása folytán saját lakásán, később pedig *Mérő* Ignác pártelnök meghívására tartottak értekezletet a szász bizottság tagjai. Utóbbi értekezlet igen viharos volt, sokan helyeselték *Markovity* eljárását s így a kilépéseknél természetesen folytatása is várható. Végre azon határozatot hozták, hogy a párt a *Szabadelvű* szeptemberben megtartandó nagygyűlésre egy ötös bizottságot küld ki azzal, hogy az alapszabályok 9. §-át akép módosítani, hogy a zombori függetlenségi párt a bácsmegeyi függetlenségi párttól függetlenül műdhessék.

A bajai tanítókhöz.

— Tanítóink a tudóvszéles mozgalom szolgálatában. —

Nem lep meg bennünket, mikor olvassuk, hogy *Lukács* György, az új közoktatásügyi miniszter a tudóvsz elleni akció tárgyában a tanfelügyelőnek rendeletet adott ki. Szinte várjuk tőle. A miniszternek már főispán korában kedvencé témája volt a tudóvsz ellen való védekezésre a társadalmat megnyerni. Tudjuk, hogy az ő kezdeményezésére akar most az elnökléte alatt álló *József* kir. herceg szanatorium egyesület az országban több győgyítő házat felállítani tudóvetegek részére. Hanem az mégis szokatlan, hogy az, aki alig foglalta el új pozícióját, már is a lehető legnagyobb körültekintéssel, oly nagy apratúsággal indul a nagy munkához.

Főlöleség szófértésével volna azon keseregni és újságírói közlésekkel ismételtlen tudatni, hogy hazánkban, küönösen a szegényebb néprétegekben mily gyilkosan tombol a tudóvsz és hogy ez a gonosz nyakváltja mily óriási számban népesíti be a hazai temetőket.

A gyakorlati ember széles látókörével jól mondja a közoktatásügyi miniszter, hogy már a népiszkola kövesen el mindent a test ellenálló képességének fokozására, a tudóvsz az iskola útján ne terjedjen, az iskolai munka a tudóvsz iránt való hajlandóságot ne fokozza, hanem csökkentse. Mindent meg kell tenni — írja a mely koncepciój kiértekelése — hogy a nép gyermekeit a betegség terjedésének údjáról, a terjedés meggátolásának eszközeiről felvilágosítsuk és a gyermekek útján ezeket az ismereteket a szülő házába eljuttassuk és érvényesítsük.

A leghatalmasabb fegyver tehát a felvilágosítás, amellyel a népiszkola a gümőkór, a tudóvsz ellen sikra szállhat. Amikor a népiélet ismerő miniszter a humanizmus egyszerű hangján oly elvitatlanul szép igazságot mond, számít a tanítókra, kikről tudja, hogy a magyar népitanítói kör hívására mélyen belevág a társadalmi teendőik kérdésébe is.

Hála Isten, el lehet mondani, hogy a mi modern tanítói tábornak e kijelentésben nincsenek skrupulusai, sőt a becsülős hangján szólhatunk a

Baranyában.

— Utóvilálatok. —

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárczája. —

Ira: **Demuth Gyula.**

(Folytatás és vége.)

A gyúdi templom története visszanyulik egészen a 12-ik századba, II. Géza uralkodásának idejébe; ő építtetett t. i. a jelenlegi templom sanctuariuma helyén egy fából készült kápolnát, itteni vadászata alkalmával tett fogadásához képest. A későbbi századokban több magyar főúr temetkezési helye volt Gyúd. A török uralom idején mecsetül szolgált a templom. Majd a görögöleket és ev. reformátusok birtokába jutott. Végre 1687-ben Vécsei tábornok, *Szigetvár* parancsnokának közbenjárására ismét vissza került a katolikusok tulajdonába és ez idő óta a szt. Ferenczrendiek gondozása alatt áll. Menyei jelenések és csodás gyógyulások számos története fűződik e kegyhelyhez.

Mária-Gyúdról egy negyedóránnyira esik *Harkány*. Ma már az ország határain túl is jól ismert ezen gyógyfürdő felfedezését *Pogány* János nevű gyúdi napszomsembernek köszönhetjük. Ő volt ugyanis az, aki beteg lábain elsőnek tapasztalta a harkányi kénsvíz gyógyító hatását. *Battyányi* Antal, gróf szolgálatában állott ez a szegény munkás, mikor a földesura 1823-ban uradalmának csatornázását végeztette. Kiütésekkel borított lábaira nem bírván csizmát huzni, meztelán dolgozott a sánczokban. A bokáig, majd térdig érő víz jótékonyan hatott beteg lábaira, úgy, hogy azokat a víz egyes meleg forrásainál munkán kívül is szivesen áztatgatta. A víz gyógyhatása meglepő volt. *Pogány* János teljesen kigyógyult régi bajából.

A vármegyei is értesült ezen dologról és dr. *Patkovics* megyei főorvost kiküldötte a hévforrások megvizsgálására. Két évvel később már 12 fürdő-

ahol tisztességes, figyelmes kiszolgálás mellett elég jutányosan és jól lehet étkezni. *Pompás* cigányzene szórakoztatja a vendégeket reggeltől a késő este órákig. Az u. n. nagyházban több mint 60 szoba áll a fürdővendégek rendelkezésére. Tisztaság és rend uralkodik mindenütt. A vendégek nagy része a községen levő bérházakban és magánosoknál van elszállásolva.

A fürdőpublikum gyakran ad egymásnak találkozó a kuraszalonban, melynek nagyméretű oszlopos terme különféle társasjátékok és mulatságok tartására is alkalmas. *Jóhangy* zongora is van e teremben.

Olvasó és kártya-szobák nyílnak a kuraszalonból.

Közös étkezésre az utjonnan épült ebédlő-pavilonba gyűlnék össze a vendégek. Óriási magasságú és 40 m. hosszú kellemes helyiség ez; szivesen időkitt itt a közönzőg az étkezés óráin kívül is. E pavilon fölött folyosó köti össze a gyógyházzal. A folyosó hidja a kénves vizű patak fölött víz kerestül, a hol kivált esős időben nagyon lehet élvezni a gyógyvíz kigőzölgését.

Kedélyes élet folyik *Harkányban*. Többször elmondottam ott tartózkodásom alatt, hogy e fürdőhelyem még reuma nélkül is szivesen időzhet az ember. És mindent a miniszteri elrendezés, a családias figyelem, tisztességes ellátás és gondos kiszolgálás teszi.

A telep lelke a fürdő orvos; egy 65 éves, értelmes, szelíd modoru, jóképű, ruganyos bácsi, kinek aggodó gondoskodása kiterjed ott mindenre és mindenkire. Huszonöt éve látja el a fürdő-helynek iránta hálás betegeit, a kik talán már esem tudnák képzelni *Harkányt* az ő jószágos ábrázata nélkül.

A fürdő angolsztól parkjáról csak az elragadtatás hangján tudnék szólni; részletes leírását azonban mellőznöm kell utiraizom szűkre szabott keretért miatt. Egy darab ezt is a tündérei *Margitszigetből!*

tanítók működéséről, mely hova tovább fejlettebb, egészségesebb, kulturális szempontból értékesebb, a nemzetgazdaság szempontjából egyre nélkülözhetetlenebb lesz.

Ebben segít nekünk a kultuszminiszter, ki a tudóvesz elleni akcióban, most is mindent előköt, hogy az embermentés szolgáltatása belevonja az egész társadalmat s iparkodik megismertetni a legalsó néposztályal is a tudóvesz romboló munkáját, igyekszik felvilágosítani a legszegényebb népréteget, hogy a tudóvesz ellen sikeresen lehet védekezni és hogy védelmünk emberbaráti és hazafias kötelesség, a legszegényebb iskola olvasó könyveiből sem fog a jövőben hiányozni ezen betegség ellen tárgyaló védekezés, mert minden olyan olvasó könyvet, melyből a tudóbetegség és az ellen való védekezés, a gyógykezelés hiányzik, nem engedélyez a jövőben.

Rendkívüli jelentőséget látunk e kijelentésben, mert ahány olvasókönyvet alapítottunk, abban minden csodabogarattal felfedeztünk, de vajmi keveset abból; ami a népek igazában hasznára van.

Ki, mi fontosabb a tengeri ligyők életrajza, vagy a hazai embermentés feladata? A nemzet igazán nem él meg a tárgyi mellékletek szajkó módjára való eldarálásából, de fontos államügyek: hogy a nemzeti erő nemzeti vagyont gyűjtson, már pedig ezt csak akkor teheti, ha a kenyérszerzés szolgáltatásban egészséges emberek hasitják a bázisát, ismerkezni iparosok útjait a vasat.

A tanítókhöz intézett rendelet bőven ismerteti a védekezést, javarésben azokat, melyeket lapunk intelligens olvasói úgy is ismernek. Mi, amidőn megemlékezünk a rendeletről, tulajdonképpen a rendelet lényegét akartuk kiemelni, amely nem más, mint az; hogy a néppel kell megismertetni a bajt, a kárt, a gyógyítást és a védelmet.

A sors rendelésébe csökönyösen megnyugvó nép hitét, a tanítóknak szívből jövő szava, a tanítás igazsága, az ésszerűen bevezetett védekezés, a jól fellogott akció — anélkül, hogy a rémül elkeseredetten beszéljen a tanító — nagyban megváltoztatja és rövid időn belül érezhető lesz az eredmény.

Kivánatos ez nagyon. Végre is bele kell nyulni ebbe a darázsészekbe: elég volt a baj konstanciásából. Ezen az uton csak egy lépés volt, haladnunk kell, mert soha sem érünk célhoz. Már pedig nagy utat kell addig megtennünk, míg a nép felvilágosodottsága utunkat tisztára seprí és hazánk jövőre reményében, örömeink rózsáit beültethetjük. A tanítók bizonyynan tudni fogják teendőiket. Ebben nem kételkedünk, mert multjuk amellett szól, hogy hivatást teljesítő emberek lesznek ők a jövőben is. Bár igen nehéz szerepük lesz, de az embermentés fontos szolgálatában mellettiük lesz a saját, a szép célért dolgozó társadalom. És ha a tanítók — ha hosszasan is — egyszer sikerül e fontos misszióban jelentős eredményeket elérni, ők döntik be igazán Bizancz kapuját, melyen belül az ország újultat osztó népe tanított fogja tisztelni.

A finom műtéllel teleített virággyepek és rózsagruppok, a nagy szakértelemmel kimért útkanyarulatok, a művészi facsoportosítások és erősítőesek elbájoló benyomást keltenek a szemlélőben. És a fak törzse, lombja csak úgy duzzad az élettől. Sűrű koronái büszkén incselkednek a napsugarakkal, de a gondosan ápolat utait, a pázsit puha selymét csak kívánságból engedik egy-egy játszi aranykarkával pillanatra érinteni. Gyöngy itt az élete még a betegnek is, a hol életet lehel felénk minden fűszál, minden levél.

Legközelebb egy csinos kápolna fog épülni a fürdő-telepen, hogy még a vallási érzület is kielégítést találjon.

Harkányban ez idén harmadfelezer fűdővendég fordult meg. Bácskaikak mindig jelenékny részvetnek a vendégeknek. Ottidőzésem napján 500 volt a fűdőfűk száma. Kicsiny e szám, ha tekintetbe vesszük, hogy az itt gyógyítható bajokkal százezrek mennek hazánkba kiülföldre. Akkor talán több magyar keresné fel e kitűnő gyógyhatású fűdőt, ha ez is az ország határain túl lenne. Régi baj ez nálunk és régi dal szól róla!

Szinte fájt az elválás a gyönyörű helytől, midőn bérkocsink kifordult az országúra.

Visszaautam a jöttönkor megismert tájakon keresztül és itt leirt nevezetességek mellett újra elvezetett. A nagybarsányi hegyesuccsal kezdődő és észak-kelet felől elvonuló baranyai hegyláncz gondosan keríti be e hangulatos vidéket, megvédvén azt a zord szelektől. Olyan szép Baranya megyének ez a sarokrésze, mint egy óriási kert. Kedves változatosságban sorakozik itt hegy-völgy, erdő és mező. A ki e tájat egyszer látta, szerelmes lesz belé és soh'sem feledi el.

A baranyai képek en is a legszebb emlékeim közé sorozva őrizem.

HIRESK.

— **Uj vonatpár a baja—szabadkai vonalon.** Lapzártakor érkezik szerkesztőségünkhez az a helyi kereskedelemünkre oly fontos hír, hogy a kereskedelemügyi miniszter elrendelte, miszerint a magyar államvasutak baja—szabadkai vonalán szeptember 1-sejétől kezdve új vonatpár fog közlekedni.

Az új vonat menetrendje a következő lesz: Szabadkáról délelőtt 10 óra 30 perccor indul egy vonat Bajára, mely 12 óra 48 perccor érkezik ide, magával hozva az összes fővárosi hírlapokat és levelepostát, valamint a reggel 7 órakor Budapestről gyorsvonaton menő utasokat.

Bajáról délután 4 óra 12 perccor indul egy vonat Szabadkára, mely 6 óra 20 perccor Szabadkára érkezik, csatlakozással bír a budapesti gyorsvonathoz és este 10 órakor ér a fővárosba.

A bajai közönségnek régi óhajta válik valóra ez új vonatpár bekapcsolásával és különösen kereskedőkink fogadják majd örömmel ezt a hirt.

— **A túzóltóság újjászervezése.** A túzóltóság reorganizálása tárgyában kiküldött bizottság f. hó 19-én, dr. Hegedüs Aladár polgármester elnökelével ülést tartott. A polgármester ismertetve a szűkebb körű bizottság által kidolgozott tervet, mely szerint az újjászervezés költsége 36000 koronába kerülne. A bizottság a tervezet egyfelől azért, mert indokolatlan egyáltalán nem tartalmazott, másfelől, mert a helyi viszonyok figyelmen kívül hagyásával készült, a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadta, hanem azt a helybeli túzóltóság elnökségéhez tette át azzal a sürgős kérelemmel, hogy az újjászervezés tárgyában egy a helyi viszonyoknak megfelelő, új javaslatot terjeszzen elő 8 nap alatt.

— **Istvánbál és czéllövészet a lökörtben.** A bajai czéllövészet társulat folyó hó 20-án hagyományos fűnyel ünnepelt Szent István napját, a szokott ünneplésségeik keretében. Dűben a lövészkeretben diszebéd volt, amelyen Turj Mátyas főlövészmetre talpraesett ünnepi beszédet mondott. Délután kuruczenéppel szűnhely volt a lövészkeret. A kurucszárdban magyaruribus léányok kiszolgálása mellett fogyasztották a kuruc nemzeti ételeket, rendeztek kurucz világotást, melyet kurucz képléslapok tettek forgalmassá. Ezenközben folyt a czéllövészet, amelynek eredménye a következő: 1.) Az ünnepi mester- és verseny-czűltáblán: az I-ső díjat Somogyi Gyula. II. díjat Turj Mátyas. III. díj Gebhardt Dező. IV. Romátka Jenő. V. Spitzer Mór urak nyerték. 2.) A rendez czűltáblán: a) a találo lövészdíjakat nyerték: I. díjat Somogyi Gyula. II. díj Gebhardt Dező. III. Turj Mátyas. IV. Spitzer Mór V. Mattanovich Károly urak. b) A mély lövészkeret kitűző díjakat nyerték: az I-ső díjat Somogyi Gyula. II. Mattanovich Károly. III. díj Gebhardt Dező. IV. Turj Mátyas. V. Spitzer Mór urak. Este 8 órakor vette kezdetét a kurucz táncok bemutatása a lövészkeret nagytermében. A Palotást, Kormánygát, Toborzót, Allódy Ilonka, Devis Irén, Drescher Margit és Stefi. Erdős Ella, Fedor Margit, Kollár Ilonka, Mihályfi Ilonka, Szady Blanka, Szaday Macza és Vég Mariska örholgyek festő kurucz jelmezből, lejtették gyönyörűen, a közönség zajos tapsai mellett, amelyekből a oroslánszér dr. Alföldy Lajosné urónt, a faradhatatlan rendezőt illette. A kurucz világotása három díjat Turj René, Fedor Margit és Kollár Vilma urányok nyerték el. A mulatságot reggel 4 óráig tartó tánc követte.

— **Bajai vívóakadémia és táncmulatság.** Santelli Italo lovag, vívómester tiszteletére, a bajai vívókuruzon résztvevők 1905 évi szeptember 6-án este 8 órakor a »Nemzeti-szálló« dzsuztermében vívóakadémiaival egybekötött táncmulatságot rendeznek. A vívóakadémia fűnyel Falcheto Etore, Prucher Baldasso és Torricelli Angelo híreves olasz mesterek, valamint a »Magyar Atleтика Club« és a »Nemzeti Sport« képviseletében legjobb amatőr vívók is emelk. A vívóakadémia programja: 1. Tűr-iskola: Deutsch Alajos — Santelli 2. Iskola asszó: Sárffi (Scharpf) — Pósta Sándor. 3. Kardasszó: Dick Lipót — Reiser Péter. 4. Tűr-iskola: Dr. Szűcs Ferenc — Santelli. 5. Kardiskola: Dr. Freund Sándor — Santelli. 6. Kardasszó: Szűcs Ervin Ede — Santelli. 7. Tűrasszó: Falcheto — Prucher. 8. Kardasszó: Szűcs Ervin Ede — Nagy Béla dr. 9. Kardasszó: Torricelli — Krencsey. 10. Kardasszó: Falcheto — Santelli. 11. Tűrasszó: Torricelli — Santelli.

— **A bajai ipartestület a szabadkai kongresszuson.** Az iparosok szabadkai kongresszusán a bajai ipartestület fölkerésében dr. Rajk Aladár orsz. képviselő jelenik meg.

— **A bajai kereskedő-tanonciskola felügyelője.** A kultuszminiszter Perjssy László szegedi állami felsőkereskedelmi iskolai igazgatót a bajai kereskedőtanonciskolához az 1905/6 — 1907/8. tanévre kizelölőjelölve nevezte ki.

— **A bajai czéllövésztársulat f. hó 27-én, vasárnap, tanzvegimát tart.**

— **Berezdy István névünnepe.** A népszerű főispánt Bajáról is számos kerestetek földvölzetüknek, névünnepe alkalmából. Berezdy István főispánunk mult vasárnap névünnepe alkalmával Szabadka város tisztviselői kara is üdvözölte. Dr. Bíró Károly polgármester vezette a tisztviselői kar a főispánhoz és hálás köszönetet mondott neki a tanács és tisztviselőik nevében a tapaszalt jóakarattal. A főispán erre így válaszolt: »Engedjék meg, hogy kinyilatkoztassam, hogy nem voltam elkészítve erre a kitüntető üdvözletre. De ember vagyok én is, s így igazán jól esett, hogy eljöttek hozzám, mert tudom, hogy a szeretet hozta ide Önöket. Ne varjakon azonban tolem semmiféle politikai nyilatkozatot, az én állásomban ez nem is volna most helyes való. Azt mondhatom, hogy ha maradó is, ha nem maradó is, Önök iránt érzett szeretetem nem fog változni. Ismételten köszönöm szives üdvözletüket, Isten adja meg önöknek.« Berezdy István e válasza fűnyes bizonyossá ismét csak annak az örömdetes ténynek, hogy főispánunk távolmaradva a politikai élet zárvárából, egyedül a gondjaira bízott törvényhatóságok belső tejedésének szenteli munkáját.

— **Áthelyezett szerzetes.** Pécsről írják, hogy Pater Kausz Leó szent-lencrenzi szerzetes a rendfőnök vikárius minőségben Bajára helyezte át. Az új szerzetes Pécsset nagy népszerűségnek örvendett és számos barátot, tisztelőt hagyott ott hátra.

— **Beiratások a főgimnáziumban.** A beiratás szeptember 1., 2. és 4. napján lesz délelőtt 9—12 óráig a főgimnázium tornatermében. Itt végzi a bejegyzést az igazgató, innen azután az osztályokba mennek a tanulóik, hol az osztályfűnyökök végzik a beiratást. A beiratás az I-ső osztályba lépő, vagy más gimnáziumból jövő tanulóknak szükséges okmányok: az elemi iskola IV. osztályáról, illetőleg végezt gimnáziumi osztályról szóló bizonyítvány, a keresztlevel, illetőleg születési bizonyítvány (állami anyakönyvi kivonat nem elegendő) és az újrallási bizonyítvány. Aki már a mult évben is az intézetbe jártak, azoknak csupán az elvégzett osztályról szóló bizonyítványt kell magukkal hozniok. A beiratkozásra a tanulóik szűleik illetőleg gyámjauk, vagy azok helyettesének kíséretében tartoznak megjelenni. Szeptember 5-én lesz az iskolai évet megnyitó Veni Sancte és szeptember 6-án megkezdődnek a vendes előadások.

— **Kövezik a Szentistván-teret.** A legrozgább bajai kövezetnek kijavítását a tanács, alig pár napra az ezt sürgető czűlkin megjeleneése, elrendelte és a kereskedelmi kaszinó előtti kocsút restaurálásra immár szorgosan folyik. Reméljük, hogy ez a reparatura csak a legszűgesebb szű:segességen akar segíteni és hogy nem sokára elkövetkezik az ideje annak is, hogy — természetű szépségének fogva Baja város ezen legszebb teré, de ezúdszerűen mégis győzenfolyja, teljes kikövezése, esetleg parkozásra folytán — valóságos díszhelye lesz a szépségekben nem igen bővelkedő városunknak.

— **Panasz a bajai bérkocsios gyors hajtása ellen.** A héten már megint veszeztette az életbiztonságot a bajai fakkeresek eszevesztett, gyors hajtása. A szűk Lámpa-utczában egy kis gyermek akart átmenni az utca egy oldaláról a másikra, mikor egy a farkon hirtelen beforduló és örül sebességgel hajtó kocsit elűtötte. Itt volna már az ideje, hogy a rendőrség megrendszabalyozza egy kissé a bérkocsiosokat.

— **Az első bajai körkemenoze.** Építőiparunk paugásának egyik főoka a téglának már évek óta tartó drágasága, másrészt meg az a körülmény, hogy különösen tavasszal soha sem lehetett elég téglát kapni, gyakran heteken át. Ezen a bajon remélhetőleg győkesen segítve lesz. Ugyanis értesüléstünk szerint a legérgebb téglagyáros, óv Spitzer Simonné és társa, négy évtizednél régebben fennálló téglagyártást egy a modern keramikai technika legújabb vívmányainak felhasználásával készült körkemenozéval egészítette ki, mely már üzembe is vétettet és pedig, mint halljuk kitűnő eredményre. Remélhetőleg győkesen fogja az új gyár mindkét bajt orvosolni, olcsó áru és nagy tömegű árúval. Az épített körkemenoze tökéletes szerkezeténél fogva nemcsak tömör falteglát, hanem finomabb gyártmányok, különösen francia cserép és falburkoló téglát gyártásra kiválóan alkalmas. Egyidűjleg cementárnyaggyártást is bővítette özvegy Spitzer Simonné és társa. Fűlvette üzembe a márvány mozaiklapok, csiszolt és faragott műkövek gyártását, mialtal a legkényesebb igényeknek is képes lesz eleget tenni.

— **A bajai katonai behívók.** A bajai városi szűkház és a csendőrszűk lakatnya kapuja alatt is több behívógy szűlőtt a tartalékosokat és póttartalékosokat fegyvergyakorlatra. Többen fordultak hozzánk azzal a kérdéssel, hogy a behívókat atvegy-e és hogy a fegyvergyakorlatra bevonuljanak-e? Mindkét kérdésre azt válaszoljuk, hogy: vegegyek át a behívókat és vonuljanak be fegyvergyakorlatra Meggyezveük, hogy a honvédelmi miniszter legújabb rendelettel küldött a hatósághoz, amelyben — az aggodalmak eloszlatása czűljből — kijelenti, hogy a »meghatározott időtartamú fegyvergyakorlatokra beidűtett tartalékosok és póttartalékosok önként érteződők csak a fegyvergyakorlatra és azok tartására lettek behívva, és így az illtőnek öből az alkalomból a katonai szolgálatra lendő törvényellenes visszatartásról szó sem lehet.

— **A könyvkötészet remeke.** Szerkesztősegünknek bemutatott 10 kötet művet diszkutálásban, melyeknek a kötése igazán a párisi világiállításon is helyt foglalhatott volna. A kötés 14 színen van előállítva, más arany nyomással, s keret gyárant köröskörül elragadóan bájos virág girland vonul végig. Az ember önkéntelenül megakarja fogni a kötésben levő díszeket, oly mesterien vannak azok előállítva. Ilyen 10 kötet müthöz, melynek bolti ára 30 korona, ingyen juthat bárki, csupán a bekötési táblával való beillesztését fizet darabonként 12 krt., vagyis a 10 kötetnél 1 frt 20 krt., ha előfizeti a 'Tolnai Világ Lapjára', felvéve 4 frt helyett 2 frt 48 krral. Előfizetések a 'Magyar Kereskedelmi Közlöny'-hez küldendők, Budapest, VII., Károly-kört 9. Öszintén ajánljuk nb. előfizetőinknek, ezen rendkívül érdekes lap megrendelését annál is inkább, mert egy pompás kis házi könyvtár birtokába juthat alig számba vehető összegért, melyben a magyar irodalom színe-java képviselve van ezen művekben.

— **Elektro-Bioskop Színház.** A közönség folyton fokozódó érdeklődése mellett tartja nap nap után mindenkor zsúfolt ház mellett valóban érdekes előadásait ez a mintaszínen vezetett színház. A közönség a legnagyobb mérvben méltányolja a bemutatott képek élethűségét és gyönyörű szép kivitelét.

— **Értesítés.** A bajai ev. ref. elemi iskolában a beiratások szeptember hó 1-5 napjain, d. e. 8-11, d. u. 2-4 óráig fognak megtartani. Az előadások az építkezés befejezése miatt szeptember hó 11-én kezdődnek. Felkértenek a szülők, hogy gyermekeik beiratását a fenti napokon személyesen eszközöljék. Tanterem az újonnan épült bérház udvarának hátsó részén fekszik.

— **A bajai ág. hitv. evang. elemi népiskolában** a beiratások szeptember hó 1 és 2. napján tartatnak meg. Felkértenek a szülők, hogy tanítóeszközöküket a jelzett napokon d. e. 8-11 óráig, délután 2-4 óráig irassák be.

— **Kántorválasztás.** A szabadkai izr. hitközség múlt vasárnap tartott közgyűlésén Berger Lajos, a bajai főkántor öccsét kántorrá választotta.

— **Színházi hír.** Pesti Hírsz. Lajos színtársulata most Nagykőrösön játszik, hol e hó végével fejezik be a szezon. Szeptember első napjában Bajára jön a társulat s itt tart előadást egészen október elejéig, mikor is Szabadkára vonulnak színészeink, téli állomáshelyükre.

— **Egy bajai kis leányka merénylője.** A posványosi úton ment hazafelé a napokban *Lochner* Erzi 12 éves leányka, mikor valaki a kukoriczásba csalta és aljas merénylőlet akart rajta követni. A kisleány elpanaszolta az esetet özvegy édes anyjának, kivel azután kereséresre indultak a merénylőnek. A leányka fel is ismerte az illetőt. *Csaplár* József csász. személyében, kit a bíróságnál följelentettek.

— **HEGEDŰS GYÖRGY FESTŐ BAJÁN.** I. PARTI-UTCZA 17. készít lakások festését stíluszerűen, mérsékelt árákért, első rangú kivitelben.

Riportersors a bajai városházán.

— Nyári helyzetrajz.

A bajai torony alatt minden csendes. Ecnegey azt mondáná 'halálos csend'. Nyár van, alszik a közigazgatás is! Hírsgazsaj újságírók azért mégis fölvetődnek a torony alá! Nem történt-e éjszakáról reggelre valami világot rengető dolog? Nem talált-e meg a rég elporladt Archimedes azt a pontot, melyből a világot sarkából kiemelheti? A városházán ezt tudni kell! Hisz ezzel fölfordulna az egész közigazgatás!...

— Jó reggelt kívánok katonaiügyi tanácsur! Tanácsur szobájá itt van a földszinten, önt szerencséttem hát legelőször! Tán valami újság? — Egy katonai ösztöndíj? Semmi? ... Valami rendelet? ... Semmi? Semmi? ... Nyár van, igen. Tán a rendőrkapitányi hivatal? ... Semmi? Hiába-való minden remény? ...

— Uborka szezon! Dinnye szezon! Paradicsom szezon? ... Igazán, kész tréfa! Újdonságot nyáron? A világ most téli, azaz nyári álmat aluszsa, hol történik valami nyáron? Óriási hőség! ... Kérem az anachronizmus ... ajánlom magam; alázolgója ...

(Az emeleten)

— Alázolgója tanácsur! A város gazdasági ügyei ... ezek ugyebár nem fognak be nyáron sem. Tán valami, ami a közönséget is érdekli! ...

— Semmi uram! Semmi!

— Tán mégis egy új út?

— Bizony nincs.

— Nem bánom, tán valami kis iskolagyűlés ...

Végül esetben jó lesz egy kis kövészes is ... Semmi? Semmi? ... Jó Hamlet! Kismiskaság volt a te dolgod: lenni — vagy nem lenni? Ott volt a megmegtört: 'vagy'. De lenni és pedig fölfelelni, minden 'vagy' nélkül, de újdonság nélkül is ... Isten önnel tanácsur!

— Tán várja Leartes a mérgezett karddal? — Nem, kérem szívesen. Más úgykre vetem magam. Megyek a polgármester urhoz ...

— Ah, polgármester ur! Alázolgója! Nyaralás után! Arczán a tengeri fürdő levegőjének zománcza ... a prepos: zománc! Nem akadtak a városház építésnél tán valami régiségre? ... Tán közérdekű rendeletek vagy más egyéb? ...

— A tenger! Igazán főséges!

— A tüzoltóság újjászervezése ...

— Ugy érzem magam mint Anteusz ...

— A legutóbbi tanácsülésen ...

— A lány, két habok, a meleg selyem víz ...

— A víz! A víz! Igazán! Miért is van viz, ha nincs viz a tüzoltásnál ... Szaladtam tovább.

Ajánlom magam polgármester ur!

— Igazán, nagyon sajnálom!

— Igen, igen; köszönöm! Majd máskor! ...

Valóban a tenger! Menydörgő víz, röpdöső sárlók! ... egyszerű renn én is ott poztakodtam ... ajánlom magam!

— Alázolgója! Alázolgója ...

— Alázolgója főjegyző ur! ... Igazán a nyár! Minden alszik! Csak a főjegyző urat zaklatják az emberek ... a felek ... az újságírók ...

Ugy érzem, a jó szerencse vezetett ide. Mindenütt sivatag, sivatag ... Ah, mekkora pósta! Bizonyára sok közérdekű dolog! ... De nem feccsegek! ... Czerua és papir harca készen áll!

— Igazán sajnálom! Nagyon rossz volt a szuggesztió? A pósta nem hozott semmit. Ithson sem történt semmi ...

— Hát akkor végre! Jön, amit Dante mondott: 'Lasciate ogni speranza! ...

— Az új Dante csakugyan minden reményét veszve megy ... Elhatározza, hogy okvetlenül föl fog fedezni valamit. Ha mást nem, hát újra föléldi Dante-t és csinál belőle szenzációt ... Végül elletérben aival a drámáival, ki nagy drámai koncepczióját egy epigrammába sürített össze, nagy fölfelezési ambícióját egy váriás helyzetrajzban higitja föl ...

Riporter.

N y i l t t é r .*)

Borivőknek a bor keveréséhez!

MATTONI/FELE
GISSHÜBLER
Harmadik díjazás
SÁVANYUVÍZ

A dugo építésű
közömbösíti
a bor savanyúságát,
íze kellemesen pezsgő.
Nem festi a bort.

*) Az e rovatban közlöttékr nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

A szociáldemokrata párt f. hó 15-iki bajai népgyűlésén, mint a Magyar Távirati Iroda tudósítója résztvevén, egy minden ízében a száraz télyeknek megfelelő tudósítást küldöttem a teljes rendben lefolyt népgyűlésről a Távirati Irodának.

Másnap mégis egyik-másik fővárosi lapban valóban híradás jelent meg Fodor Károly bajai hírlapíró tollából, mely szerint a szociáldemokraták szónokait 'megabozgolták, úgy hogy az kénytelen volt előláni a szótól.'

Engem a valóban hír egyáltalán nem érdekelt volna, ha figyelmet föl nem hívják arra, hogy Fodor Károly tudósítása kapcsán az a meggyanúsítás is használta ellenem, mint a M. T. I. levelező ellen, hogy 'tudósításomat a szociáldemokraták szónokával egyetértősen szövegeztem.'

E hazugság megjelenése után azonnali fölke-restem Fodor Károlyt és fölhitam rektifikálásra, mit ő megígért, de nem teljesítvén, kénytelen voltam saját tudósításom igazsága és hírlapírói tisztességem érdekében egyszemélyen Buchinger Mánóknak, mint a népgyűlés szónokának ez ügyben magánlevelet írni, mire a 'Népszava' f. hó 23-iki száma a következő öszinte kritikát írta Fodor Károlyról:

'A bajai Háy János.'

'Multheti bajai népgyűlésinkről hozott tudósításunkban megemlítettük, hogy a gyűlésről egyik-másik lap tendenciózusan hazug értesítést hozott. A legnagyobb rendben lefolyt gyűlésről az sírgönyözte meg valami notórius felöltött a Budapestnek, a Hazánkban, a Budapesti Hírlapnak, a Pesti Naplónak és még néhány koalíciós újságnak, hogy Buchinger elvtársunkat a sürű közbeszólás és folytonos

abucolás a szótól való elállásra kényszerítette. Fel-szóltottuk a hazug hír küldőjét, hogy lebontsa föl inköntöztát, hogy a felöltésben való kiváló készségéről nevé megörökíthessük. Az ípe lapul, ma azonban egy hajai levél megismertet a bujkálóval. A levél írja Spitzer Zoltán hírlapíró, a Távirati Iroda bajai tudósítója, aki többek közt ezt írja:

'Mint a Bajai Hírlap politikai lap segédzerkesztője és a Magyar Távirati Iroda bajai levelezője voltam jelen a bajai népgyűlésen és a valószághoz hű képét adtam a valóban méltóságtejes rendben lefolyt népgyűlésnek. Mégis egyik-másik lap Fodor Károly itteni lap tudósító tollából a következő hamis hírt közölte. (Következik a bajai Háy János fan-táziájának szabad szárnyalása).

Kötelességet vélek teljesíteni, midőn arra kérem t. Uraságotat, hogy a fővárosi és itteni lapokban is kinyilvánítani sziveskedjék, hogy Fodor Károly, ki már nem első ízben vezet félre a közvéleményt tendenciózus és valóban tudósításával, a szóban forgó tudósításával — a hírlapírói tisztesség-ge össze nem egyeztetethető — hazudott és a fővárosi sajtó egy részét diszkreditálta.'

Erre az öszinte szóra jaidul föl F. K. egyik helybeli lapba írt nyilatkozatában.

A nyilatkozatra érdemben nem reflektálók, s mindössze annak a kijelentésére szorítkozom, hogy az ellenem indított sajtóper állom és örök rajta, hogy a köz érdekében végre alkalmam nyílik emné a újságírásban való vígközédes terén kiváló 'fer-fu-nak viselt dolgot kissé szűkíteni.'

Még csak egyet. Ami Fodor Károly 'méltóságát' illeti, az kérem — olyasvalami, amin se fölül, se alul nem állhat senki.

Kijelentem végül, hogy hazugság F. K. azon megjegyzése is, mintha én — mint a M. T. I. tudósítója — a bajai szabad-újság, vagy függetlenségi párt mozgalmairól egyetlen szó tudósítást is küldöttem volna a fővárosba mindmáig.

Baján, 1905. augusztus 26.

Spitzer Zoltán.

Fizetési nehézségeket

kereskedők, gyárosok, hivatalnokok és iparosoknál bármily helyen szakember insolvencia jelentés nélkül jogi tanácsos közreműködésével rendez. A szükséges fedett egyezkedési hiteleket megszerzi. Csődök egyezkedése is ellálatatik

Bleier Fried és Társa

budapesti bejegyzett cég

Budapest, Erzsébet-kört 23.

Jövedelmező mellékkereset

500 - 600 koronát havonta

kereshet meg nálunk minden hivatalú egyén, aki törvényesen megengedett állam és nyereség-szerzésnek részlet-fizetésre való chäftsállás szám-déközik foglalkozni. Ajánlatok intézendők:

Fővárosi Váltóüzel Társaság

Adler és Tsa céghez

Budapest, V., Nagykorona-utca 13.

4329/1905. tkv.

Árverési hirdetmény.

A bácsalmási királyi járásbíróság, mint telek-könyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint Dr. Fischhof Zsigmond bajai ügyvéd által képviselt bank és váltóüzel Grauaug J. Lipót bajai cég javára, Szili Márton borotválkos ellen az árverés 224 kor. 50 fill. tökélekövetelés, ennek 1904. évi november 15-től járó 6% kamata, 37 korona 35 fill. eddig megállapított, 17 kor. 30 fill. mostani és a még felmerülő költségeknél kielégülése végett az 1881. évi I.X. t.-cz 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a Borota puszták (Rém község) 643. számú betétiében A. I. 1-8. és 15-19. sor. 56/28 56/29 56/30 56/31 56/32 56/33 56/34 56/35 56/35 56/36 58/7 58/8 58/9 helyrajzi szám alatt felvetv 5 és 6 tized dűbösen levő legelő és szántónak Szili Márton illető felszerés 2179 kor. kikáltási árban ezen-el elrendeltetik és annak Rém községközélmű lenedő megtartására 1905. évi szeptember hó 18-ik nap-jának délelőtti 10 órája kintzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezők tartoznak a kikáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiköltöttnek átadni.

Bácsalmás 1905. évi július hó 4-ik napján.

A kir járásbíróság, mint telek-könyvi hatóság,

Dr. Terjék,

kir. albró.

A „Bajai Hirlap“
könyvnyomdájában
egy szedő- és könyvkötő tanuló
felvétetik.

Újdonság! Jft először!

Csak rövid ideig látható Baján a vásártéren
külön e célra épített és a legnagyobb kénye-
lemmel felszerelt csarnokban.

Első és legnagyobb ilyenmű vállalat,
s a j á t villanyvilágítási 20 lóerejű
gőz-dynamo locomobillal

L I F K A - f é l e

Elektro-Bioskop

(Javitott kinematograf, Systema Edison.)

A legnagyobb tökéletességű élő szenzációs
mutatványok

SZINHÁZA.

Mindenütt legnagyobb siker mellett bemutatott.
Kitüntetve számos országos kiállításon.

Életnagyságban!

Közvetlen az életből véve, természet utáni felvételek
reprodukálása által a gyönyörű szcénák, látványos-
ságok, drámák, regék, bikaviadalok, harci események,
humorisztikus történetek, illúziók stb. szemlélésénél
ugy képzelet a néző, mintha minden élne és eleven
volna, mint a természetben, mintha az illető ese-
ményeket átélne és megfigyelné.

Bármiféle mutatványnak nincs annyi vonzó ereje a
szemléltetőre, mint ezen bemutatásoknak és egy sem
egyenértékű érdekesség és gyönyörűség tekintetében.

Csak újdonságok kerülnek színpadra.
Többek közt legszenzációsabbak az élő
mutatványok között:

Műsor augusztus hó 26, 26 és 27-én:

- 1—3. Uj! Az orosz-japán háború Port-Arthur
mellett.
4. Vonatérkezés.
- 5—6. A Niagara vizesés, a kanadai oldalról
való fölvtétel.
7. A varázskalap.
8. A sztrájk. Társadalmi dráma 4 jele-
netben.
- 9—12. A vőlegényjelölt és tiz nő, vagy
vadászat a férj után. (Kiváló komikus jelenet.)
13. Szerenád a holdhoz. (Illúzió.)
- 14—18. Uj! A híres löftuttatás. (Akadály-
verseny.) Anteuilben, Páris mellett 1905. (Remek
felvétel.)
19. Éjjeli betörés.
20. A virágtündér. (Színezett.)

Műsor augusztus hó 28, 29 és 30-án:

- 1—3. A balti flotta. A „Blestiaskty“, „Be-
zupretskny“, „Bystry“, „Byldovy“ stb. torpedóna-
szádok kikötése Port-Szaidban. A „Sissoi-veliki“,
„Navarin“, „Lemhug“, „Svietlana“, „Almaz“ stb.
távózása a flotta előtt. Egy cirikáló harcban, mikor
összes ágyúival tüzel.
4. A megbüvölt tyuk.
5. A régi és az új Róma lát képe.
- 6—7. Vadorzók üldözése. (Nagyszerű fölvtétel.)
- 8—10. A versailli világhírű szökőkútak.
(Franciaország.)
11. A Pique király átváltozása.
- 12—19. Látványosság! Margit szerelme.
Modern dráma 4 felvonásban. 1. kép: Egy gazdag
fiatalember várja a leányt és megszökteti. 2. kép:
Mint világhölgy. 3. kép: Elhagyatottan. 4. kép:
Éhhalálhoz közel. 5. kép: Levél a szülőkhöz. 6.
kép: Iszonyú bűnhődés. 7. kép: A körházban.
20. Lóie Fuller a világhírű serpentintáncos.
(Gyönyörűen színezve.)

Naponta 3 előadás. Hétköznap 7, 8 és 9 órákor.
Vasár- és ünnepnapokon 4, 5, 6, 7, 8 és 9 órákor.

Helyárak:

I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér.
Gyermeknek 10 éven alul az I. és II. helyen fél árt
fizetnek. Gyermeknek és katonák örmestertől lefelé
a III. helyen 20 fillért fizetnek. — Műsor ingyen.

Első bajai körkemence, francia cserép és
cizementárugár

Ö^{zv.} Spitzer Simonné
és Társa, Baján.

Körkemencében égetett
tégla és cserép.

Francia

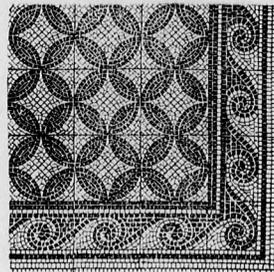
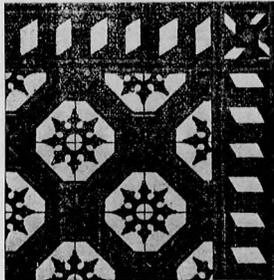
hornyos cserép.
a legjobb és legolcsóbb tetőfedő-anyag

Egyszerű és díszes

cizementlapok

és

márványmozaiklapok.

Mész és cizement, aszfaltlemez, kátrány,
nádszövet, gipsz, kavics, Dunahomok.

Szobrásmunkák. Műkötárgyak: kut-
fedél, oszlop fedőlap, lépcsők, vályuk,
jászlak stb.

Beton, terrazzo, keramit és aszfaltburko-
lási vállalat.

Telefon: 33 szám.

Tessék árjegyzéket kérni.

Málnási
SICULIA

gyógyforrás

bicarbonátokban és konyhasóban a kontinens legduzsabb
természetes alkalikus sós savanyú vize. Sziklarétegen áfúrt

ártézi forrás.

Páratlan étvágygerjesztő és nyílkaoldó. Oldott alkatrészek
összege 1 literben 183721 grm.
Mintaserüen berendezett tölőházban bakteriummentesen
palackozva.

Az összes eddig ismert bel- és külföldi ásványvizek hatá-
sát jóval felülmúlja a gége, torok, tüdő, gyomor, bél,
vese és hólyaggyulladás hántalmánál. Orvosi kitünőségek
bebizonyították, hogy négyzetére nagyobb bicarbonát- és
konyhasótartalma miatt a seltersi, vichi és gleichenbergi
vizeknél sokkal ajánlatosabb. — A gyomorégetést azonnal
megszünteti.

Kezelőtűjdonos:

a Siculia részvénytársaság Málnásfürdőn
(Háromszék megye.)

Főraktár: Stampfl Jenő fűszerkereskedésében
Baja.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

A „SICULIA“ névre tessék figyelni.

Fillinger József

hordógyáros és dongafa-raktára
Ráczváros. (Pécs mellett.)

Ajánlja legjobb minőségű **hordóit**
és **szüretelő kádjait.** Állandó kész
hordóraktár 30 litertől, 10 000 literig.
Miután dongáimat saját erdőimben
készítetem, azon kellemes helyzetben
vagyok, hogy t. vevőimnek a legjobb
minőségű fából igen jutányos árakat
számíthatok.

Minden könyvkereskedés útján kapható dr.
Müller orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent,
díjjal kitüntetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmétesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért
levélbélyegben.

Röber Kurt, Braunschweig.

Hölgyeim!

Gyönyörű fehér, üde arczbőr lehet elérni a világhírű **BARCSAY**-féle
Szegedi Orgona-crème használatával.

Mindenemű arcztisztatlanságot, **pörösenést, sömört, májfoltokat**
varázsszerűen eltüntet. Pár napi használat alatt még korosabb egyéneknek is
bajos, üde, ifju arczzínt
kölszönöz, amit számos elismerőlevél bizonyít.

Egy tégely ára 1 korona.

Orgona-szappan elősegíti az arcz fehérségét és hmvas színét. Ára 70 fill.
Orgona-hölgypor fehér, rózsás és krém színben. Ára egy doboznak 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Barcsay Károly gyógyszerüzletében Szegeden.

Baján kapható: **Dr. Makray László** gyógyszerüzletében.

Első es. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabadalmazott viharmentes

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs III., Hauptstrasse 120.

saját házában

Kívánatra ingyen próba: mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománcz. **HOMLOKZAT-FESTÉKE** hatóságilag védve. Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczozott, csak egyszerű mázolás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállítja csisz. és kir. uradalmak, katonai- és civilintézeteknek, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legelősebb festék homlokzatokra, belterületek, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. Egy négyzetméter ára 2 1/2 kr. M e g l e p ő eredmény. Homlokzat-festék, viharmentes, mészből oldható, 49 minta olaj- o o o festékkel azonos. Kilogramma 12 kr.-tól följebb. o o o

Főraktár **WAGENBLATT FERENCZ** festékkereskedésében Baján.

Kora reggel odaér minden vidéki város vagy helységbe

„MAGYAR HIRLAP”

független politikai napilap.

A MAGYAR HIRLAP naponként szenzációs, gyönyörű arczkép-illusztrációkat ad.

Minden hónapban küldünk előfizetőinknek egy

Érdekesítő regénykötetet ingyen.

A Magyar Hirlap előfizetési ára

Havonként	2 kor. 40 fillér.	Félévenként	14 korona
Negyedévenként	7 kor. — fillér.	Évenként	28 korona

Egyes szám ára 8 fillér, vidéken 10 fillér.

Mutatványszámot bárkinek küldünk egy hétig ingyen és bérmentve, ha eziránt hozzánk egy levelezőlapal is fordul.

MAGYAR HIRLAP kiadóhivatala V., Honvéd-u. 10.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, úgy mint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és díszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők.

Ugyisint azok a legkedvezőbb részlejtizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legelősebb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.